

Bachelor Thesis

**De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan
slachtoffer- dader bemiddeling bij daders**

15-07-2016

Teun Gerritsen

s1359126

Universiteit Twente

Psychologie

Dr. S. Zebel

Begeleider

Dr. M. v. Bommel

Tweede begeleider

Abstract

In deze studie is onderzoek gedaan naar de effecten van afkeur door de omgeving van daders van misdrijven over de daad en de afkeur door de daders zelf ten opzichte van het misdrijf op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Respondenten werden via social media en via persoonlijk contact gevraagd een online vragenlijst in te vullen. Het onderzoek had de vorm van een experimenteel 2x2 design, waarbij gebruik werd gemaakt van 4 scenario's waarbij afkeur door de omgeving van de dader ten opzichte van de daad en afkeur van de dader zelf ten opzichte van de daad werden gemanipuleerd. De hypothesen van het onderzoek zijn dat daders eerder geneigd zijn deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer zij zelf of hun omgeving de daad afkeuren, en het meest wanneer zowel de dader zelf als zijn omgeving de daad afkeuren, omdat de afkeur door de omgeving de afkeur van de dader zelf kan versterken. Er werd een significant effect gevonden tussen de afkeur door de dader zelf en de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Voor afkeur door de omgeving van de dader werd geen significant effect gevonden. Ook het interactie- effect tussen afkeur door de dader zelf en afkeur door de omgeving was niet significant. Participanten die zich inleefden in de daderrol waren dus eerder geneigd deel te nemen aan bemiddeling wanneer alleen zij zelf de daad afkeurden, maar niet wanneer alleen hun omgeving of zowel de dader zelf als de omgeving de daad afkeurden. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn dat eerder onderzoek wellicht verouderd is en dat de invloed van de omgeving op iemands denken minder is dan vroeger, en dat onderzoek waarop deze aannames zijn gebaseerd wellicht niet te generaliseren waren naar slachtoffer- dader bemiddeling. Aangezien dit onderzoek heeft aangetoond dat daders eerder geneigd zijn deel te nemen aan bemiddeling wanneer zij afkeur tegenover de daad ervaren, biedt dit onderzoek mogelijkheden tot vervolg onderzoek naar hoe de omgeving van de dader, of andere zaken die de dader beïnvloeden, kunnen worden gemanipuleerd om de afkeur die de dader ervaart en opzichte van de daad te vergroten, om zo meer daders ervoor te laten kiezen deel te nemen aan bemiddeling. De deelname blijft natuurlijk vrijwillig.

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij de dader

Slachtoffer- dader bemiddeling

Er is al veel onderzoek gedaan naar de effecten van dader- slachtoffer bemiddeling na een misdrijf, maar er is nog maar weinig bekend over de beweegredenen van mensen om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling (Umbreit, Coates & Vos, 2004). Daarom zal er in dit onderzoek worden onderzocht welke factoren een rol spelen bij de beslissing van daders van misdrijven om wel, of juist niet, deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling.

Wanneer we weten wat deze mensen ertoe heeft gedreven om deel te nemen aan de slachtoffer- dader bemiddeling, kunnen we dit gericht aanbieden en zouden wellicht meer daders en slachtoffers deel willen nemen.

Met name de rol van afkeur ten opzichte van de daad door de dader zelf en afkeuring door de omgeving van de dader zullen worden onderzocht. De onderzoeksvraag die hierbij is geformuleerd luidt:

‘In welke mate dragen persoonlijke afkeur van de dader ten opzichte van de daad en afkeur door de omgeving van de dader ten opzichte van de misdaad bij aan de behoefte van de dader om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling?’

Om tot een goed beeld te komen van wat de daders van misdaden drijft om al dan niet deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, is het van belang eerst helder te krijgen wat hieronder wordt verstaan. Umbreit (2001) definieert slachtoffer- dader bemiddeling als een proces waarbij geïnteresseerde slachtoffers de kans krijgen de minderjarige of volwassen dader te ontmoeten in een veilige en gestructureerde omgeving. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat slachtoffer- dader bemiddeling altijd plaatsvindt op vrijwillige basis, zowel de dader als het slachtoffer kunnen ervoor kiezen om hier geen deel aan te nemen.

Het doel is de dader verantwoordelijk te houden voor zijn of haar gedrag. Volgens Umbreit dient slachtoffer- dader bemiddeling echter meerdere doelen. Zo kan het slachtoffer, onder begeleiding van een getrainde mediator, aan de dader laten weten hoe het misdrijf hem of haar heeft beïnvloedt, kan het slachtoffer antwoorden krijgen op vragen en wordt het slachtoffer betrokken in het maken van een plan om de dader verantwoordelijk te stellen voor de gevolgen van het misdrijf. Voor de dader betekent deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling dat hij/zij de kans krijgt om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

daad, om te begrijpen wat de gevolgen zijn van zijn of haar daad en ook krijgt de dader de kans om een plan op te stellen om het slachtoffer te compenseren (Umbreit, Coates & Vos 2004). Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door de dader de kans te geven om excuses te maken, of door de dader inzicht te geven in wat zijn daad voor gevolgen heeft gehad voor het slachtoffer.

Het is van belang te weten wat daders van misdaden drijft om deel te nemen aan dit contact, omdat volgens onderzoek uitgevoerd door Umbreit (2001) 80% van de deelnemers aan slachtoffer- dader bemiddeling (dit geldt voor zowel daders als slachtoffers) aangeeft positieve gevoelens eraan over te hebben gehouden. Umbreit's onderzoek toonde aan dat in 97% van de bemiddelingen vrede werd gesloten tussen slachtoffers en daders en dat er contracten met afspraken werden opgesteld tussen de daders en de slachtoffers. Onderzoek van Coates en Gehm (1989) heeft aangetoond dat, om tot deze afspraken te komen, het belangrijkste is dat de emoties van beide partijen worden geadresseerd en dat de daders informatie krijgen van de slachtoffers zodat zij zich in het slachtoffer in kunnen leven en crimineel gedrag in de toekomst te verminderen.

Hoewel er nog maar weinig onderzoek is gedaan naar redenen van daders om niet deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, vond Umbreit in zijn studies dat 79% van de daders van misdrijven die slachtoffer- dader bemiddeling kreeg aangeboden bereid was deel te nemen aan bemiddeld contact met het slachtoffer. Dit houdt in dat 21% hier niet toe bereid was. Hij vond in zijn onderzoek dat de meest gerapporteerde oorzaken voor het niet willen deelnemen aan de bemiddeling zijn dat de advocaat van de dader deelname afraadde en dat de dader simpelweg geen zin had om gestoord te worden met de bemiddeling. Een belangrijk onderscheid tussen het onderzoek door Umbreit en dit onderzoek, is dat Umbreit uitspraken doet over redenen van daders om níet deel te nemen aan bemiddeling, terwijl dit onderzoek juist draait om redenen waarom dader wél deel zouden willen nemen aan bemiddeling, waarover nog maar weinig bekend is.

Afkeur door de dader zelf

Volgens Schalkwijk (2003) leiden gevoelens van schaamte tot een negatieve waardering van het zelf, doordat er een kloof bestaat tussen de werkelijke- ik en de ideale- ik, oftewel de dader is ontevreden met zijn eigen persoon, omdat hij dingen doet die hij eigenlijk veroordeelt. Wanneer dit wordt gegeneraliseerd naar slachtoffer- dader bemiddeling, zou het kunnen dat schaamte een bijdrage kan leveren aan de bereidheid van de dader om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Hij zegt dat wanneer iemand schaamte ervaart, dit

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

twee kanten op kan werken met betrekking tot de negatieve zelfevaluatie, die bij zou kunnen dragen aan het vergroten van de bereidheid tot deelname bij de dader. Schalkwijk benadrukt dat het belangrijk is dat deze gevoelens van schaamte snel herkend worden en dat deze door de dader uitgedrukt kunnen worden, als men wil dat de schaamte leidt tot een negatieve zelfevaluatie die een positief effect kan hebben op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Wanneer gevoelens van schaamte namelijk lang blijven bestaan en tot een negatief zelfbeeld leiden, kunnen de gevolgen groot zijn. Volgens Tangney en Dearing (2002) kunnen langdurige gevoelens van schaamte die niet worden herkend namelijk leiden tot agressief gedrag en tot een verminderde empathische houding.

Ook Loeffler (2010) stelt dat schaamte in het proces van deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling een passieve emotie kan zijn, die agressieve gevoelens op kan roepen ten opzichte van de misdaad die de dader heeft begaan. Volgens Loeffler is agressie op zijn beurt een emotie die de bereidheid tot deelname aan bemiddeling zal verminderen. Braithwaite (1998) vond ook dat, naast de agressie ten gevolge van schaamte, ook sociale terugtrekking een gevolg van schaamte is dat leidt tot een verminderde bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Deze behoefte tot sociale terugtrekking ontstaat volgens Braithwaite doordat wanneer een persoon zich schaamt voor wat hij heeft gedaan, hij zichzelf als geheel persoon veroordeelt. De daad wordt niet meer los gezien van de persoon, maar de persoon wordt als het ware geheel ingenomen door deze slechte daad en laat deze slechte daad hem als persoon definiëren, stelt Braithwaite. De agressie en sociale terugtrekking zorgen er dus voor dat schaamte een factor is die de bereidheid tot bemiddeling doet afnemen. Schaamte kan, wanneer de schaamte lang onbehandeld blijft, dus een negatieve invloed hebben op de bereidheid van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling.

Volgens Fellegi (2008) kan schaamte, wanneer het wordt herkend en uitgesproken door de dader, echter ook productief zijn en juist stimuleren tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling. Fellegi stelt dat er positieve effecten optreden wanneer daders van een misdaad direct contact hebben met het slachtoffer en wanneer zij hun emoties duidelijk communiceren. Fellegi zag dat wanneer gevoelens van schaamte positief gelabeld werden, zodat deze gevoelens minder leiden tot een negatieve waardering van het zelf, maar juist gezien kunnen worden als een mogelijkheid om tijdens de bemiddeling een brug te slaan met slachtoffer, de daders en de slachtoffers zich beter in elkaar in konden leven. Schaamte op deze manier labelen, zodat het geen negatieve emotie wordt, maar juist mogelijkheden biedt tot persoonlijke ontwikkeling en aanknopingspunten biedt, noemt men reïntegratieve shaming. Onderzoek van Bazemore en Schiff (2001) heeft daarnaast aangetoond dat daders die

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

schaamte ervaren en bij deelname aan bemiddeling hun emoties hierover kunnen uiten, beter in staat zijn deel te nemen aan herstelrechtelijke maatregelen zoals het aanbieden van excuses en teruggave aan het slachtoffer.

Wanneer de dader van een misdaad de daad afkeurt en schaamte ervaart, zou dit kunnen leiden tot een grotere bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling (Fellegi, 2008). Hier wordt uitgegaan van het positieve effect van schaamte op de bereidheid tot deelname aan bemiddeling, en niet het negatieve effect, omdat Umbreit, Coates en Vos (2004) stellen dat de bemiddeling altijd plaatsvindt onder begeleiding van een professionele mediator, die ruimte biedt voor de gevoelens van schaamte en die de dader kan ondersteunen in het proces om deze schaamte goed te uiten. Dit leidde tot hypothese 1, waarbij wordt uitgegaan van een hoofd- effect van de onafhankelijke variabele afkeur door de dader zelf op de afhankelijke variabele bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling.

‘Daders zijn eerder geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer zij zelf de daad afkeuren, dan wanneer zij zelf de daad niet afkeuren’.

Afkeur door de omgeving

Fellegi (2008) stelt dat ons moreel redeneren kan worden beïnvloedt door de personen in onze omgeving. De omgeving van de dader zou dus een rol kunnen spelen bij het al dan niet deel willen aan bemiddeling door de dader. De directe omgeving van de dader, zoals vrienden en familie, kunnen dus invloed hebben op de manier waarop de dader tegen bepaalde zaken aankijkt. Wanneer de omgeving van de dader laat blijken dat ze de daad afkeuren, zou dit ertoe kunnen leiden dat de dader zelf ook een negatieve attitude ten opzichte van de daad ontwikkelt. Volgens Fellegi kan de omgeving van de dader het moreel redeneren van de dader zo beïnvloeden.

Volgens Fellegi (2008) zijn er verschillende niveaus van moreel redeneren die voorkomen bij daders. Fellegi stelt dat het niveau van moreel redeneren dat van invloed is op de bereidheid van de dader van een misdaad om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, het conventionele niveau van moreel redeneren is. Op dit niveau worden morele waardes gebaseerd op het aannemen van slechte of goede rollen en de verwachtingen van een ander. Het moreel redeneren van de dader wordt hier dus bepaald op basis van de reactie van de omgeving.

Een theorie die de relatie tussen het vertonen van crimineel gedrag en de omgeving beschrijft, is de sociale binding theorie van Herschi (1961). Volgens deze theorie zullen

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders mensen minder snel geneigd zijn crimineel gedrag te vertonen wanneer zij sterke bindingen ervaren met hun omgeving en de samenleving. Wanneer iemand zwakke sociale bindingen heeft met zijn omgeving, zal deze persoon eerder crimineel gedrag vertonen. Sterke sociale bindingen vormen een drempel voor het vertonen van crimineel gedrag, omdat crimineel gedrag ertoe kan leiden dat men deze bindingen met de omgeving verliest of beschadigd (Lanier & Henry, 2004). Wanneer de omgeving van de dader de misdaad afkeurt (hiermee wordt bedoeld dat de omgeving van de dader duidelijk laat merken dat crimineel gedrag niet wordt goedgekeurd), zal dit dus invloed hebben op de rol die de dader aanneemt ten opzichte van de misdaad. De dader zal in dit geval eerder geneigd zijn deel te nemen aan de bemiddeling, omdat hij anders het risico loopt dat de sociale bindingen met zijn omgeving zwakker worden of zelfs worden verbroken.

Echter, wanneer de omgeving de misdaad niet afkeurt zal dit ook invloed hebben, namelijk dat de dader zijn eigen rol niet als negatief zal gaan zien en dus minder snel geneigd zal zijn om deel te nemen aan bemiddeling met het slachtoffer. Dit leidde tot hypothese 2, waarbij uitgegaan wordt van een hoofd- effect van de onafhankelijke variabele afkeur door de dader op de afhankelijke variabele bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling.

'Daders zijn eerder geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer de omgeving van de dader de daad afkeurt, dan wanneer de omgeving van de dader de daad niet afkeurt'.

Een van de meest gevonden relaties in criminologisch onderzoek is de relatie tussen omgaan met criminele leeftijdsgenoten en zelf crimineel gedrag gaan vertonen (Haynie, 2002). Er bestaat echter discussie over het causale verband dat hieraan ten grondslag ligt (Cuyper et al, 2009). Er zijn verschillende social learning theorieën die hier uitspraken over doen. Drie van de voornaamste zijn de differentiële- associatietheorie, het sociale- beïnvloedingsperspectief en het sociale- selectieperspectief.

De differentiële- associatie theorie stelt dat crimineel gedrag, net als andere houdingen en gedragingen, aangeleerd wordt via inter- persoonlijke contacten, oftewel contact met anderen (Sutherland, 1947). Jongeren zijn geneigd de normen over te nemen die het sterkst gerepresenteerd worden in hun omgeving en vooral van degenen met wie zij het meest en intens contact hebben. Wanneer zij veel tijd doorbrengen in een omgeving waarin crimineel

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

gedrag niet wordt afgekeurd, zullen zij het zelf ook niet afkeuren. Hierbij draait het dus vooral om de definities die de persoon geeft aan crimineel gedrag en de opvattingen hierover.

Volgens het sociale- beïnvloedingsperspectief wordt crimineel gedrag vooral aangeleerd tijdens het omgaan met leeftijdsgenoten (peers), waarvan het criminele gedrag vervolgens wordt nagedaan en overgenomen. Bij het sociale- beïnvloedingsperspectief draait het dus meer om het daadwerkelijk overnemen van het concrete criminele gedrag en niet om het overnemen van opvattingen over crimineel gedrag, zoals bij de differentiële- associatietheorie.

Het sociale- selectieperspectief stelt op zijn beurt dat mensen geneigd zijn contacten aan te gaan met andere mensen die een gelijkwaardig niveau van crimineel gedrag vertonen (de Cuyper, Weerman & Ruiter, 2009). Het sociale- selectieperspectief stelt dus, in tegenstelling tot het de differentiële- associatietheorie en het sociale- beïnvloedingsperspectief, dat de mate van crimineel gedrag vooraf gaat aan het aangaan van sociale contacten in plaats van dat de sociale contacten de mate van crimineel gedrag beïnvloeden. Deze processen beïnvloeden elkaar onderling, maar eerder onderzoek is niet eenduidig over hoe ze elkaar precies beïnvloeden.

Deze drie processen gaan over de relatie tussen het sociale contact met peers en het ontstaan van crimineel gedrag. Agnew (1991) vond vier kenmerken van relaties met peers die hierbij een rol spelen. Namelijk de binding met peers, de tijd die men besteedt met peers, de houding van de peers ten opzichte van crimineel gedrag en de sociale druk die door de peers wordt uitgeoefend. Uit zijn onderzoek is gebleken dat jongeren meer overeenkomen met het criminele gedrag van hun peers wanneer zij een sterkere binding ervaren, ze meer tijd met elkaar doorbrengen, er meer sociale druk wordt uitgeoefend en wanneer de peers crimineel gedrag goedkeuren.

Sociale bindingen

De differentiële- associatietheorie, het sociale- beïnvloedingsperspectief en het sociale selectieperspectief gaan er van uit dat de mate van sociale binding die de dader ervaart met zijn omgeving, bijdraagt aan het al dan ontstaan van crimineel gedrag. Ook Agnew onderstreepte het belang van deze sociale bindingen met peers. Onderzoek van Sampson en Laub (1993) naar sociale bindingen, toonde aan dat sociale bindingen van invloed zijn op het risico dat iemand loopt om crimineel gedrag te zullen vertonen (zie ook Hirschi, 1969). Zwakke sociale bindingen met de omgeving zijn een risicofactor voor het vertonen van crimineel gedrag, terwijl de aanwezigheid van sterke sociale bindingen een beschermende

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

factor tegen het vervallen in crimineelgedrag is. Deze vondsten overeen met eerder genoemd onderzoek door Lanier en Henry (2004) en biedt ondersteuning aan de veronderstelling dat sociale bindingen een rol spelen bij de bereidheid van de dader om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Hieruit kan worden afgeleid dat een dader die sterke sociale bindingen met zijn omgeving ervaart, eerder geneigd zal zijn deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, om deze bindingen in stand te houden.

Er zijn verschillende soorten sociale bindingen. De bindingen verschillen op gebied van sterkte (intensiteit van het contact), kwaliteit (afhankelijk van welke soort reacties worden beïnvloedt en de diepgang van het contact), de constructieve aspecten (mate waarin de bindingen voor de persoon als negatief of positief worden ervaren), hoe zichtbaar de bindingen zijn (zichtbaar of verborgen voor anderen), het waardesysteem dat de bindingen met elkaar verbindt (gebaseerd op waarden of juist niet gebaseerd op waarden en dus neigend naar crimineel gedrag) en de samenhang met de maatschappij (ingesloten of uitgesloten van de maatschappij).

Wanneer de sociale bindingen van de dader met zijn omgeving sterk, functioneel, positief en verbonden zijn, zullen deze bindingen het kunnen omgaan met schaamte en het verwoorden van schaamte stimuleren, wat positieve gevolgen zal hebben voor de dader bij het effectief verwerken van de misdaad, zoals onderzoek van Tangney en Dearing (2002) aantoonde. Ook zal de dader meer verantwoordelijkheid nemen voor zijn acties en minder anderen de schuld geven wanneer de dader sterke sociale bindingen heeft. Er wordt dus verwacht dat de afkeur door omgeving van de dader een versterkend effect heeft op de afkeur door de dader zelf. Dit leidde tot hypothese 3, waarbij werd uitgegaan van een interactie effect tussen de onafhankelijke variabelen afkeur door de omgeving en afkeur door de dader zelf.

'Daders van misdaden zijn het meest geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer de afkeur door de dader zelf en de afkeur door de omgeving beiden aanwezig zijn en elkaar versterken.'

Er is niet veel onderzoek gedaan naar motieven van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, maar onderzoek dat is gedaan naar slachtoffer- dader bemiddeling in het algemeen maakt veelal gebruik van echte daders en echte slachtoffers. Dat was voor dit onderzoek niet mogelijk, dus is ervoor gekozen om te werken met scenario's. Om de hypothesen te onderzoeken, werden de participanten random onderverdeeld in vier scenario's. In dit toegewezen scenario werd afkeur door de dader zelf, afkeur door de omgeving van de

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders dader, afkeur door de dader zelf én door de omgeving van de dader of afwezigheid van afkeuring door de dader zelf en de omgeving gemanipuleerd. Vervolgens werd er gekeken naar de bereidheid van de participanten, die zich hadden ingeleefd in de verschillende daderrollen, om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling en of hierin verschillen waren te zien tussen de scenario's.

Methode

Deelnemers

Dit onderzoek is een experimenteel onderzoek, waarbij aan Nederlandse burgers werd gevraagd zich in te leven in de daderrol. De deelnemers werden benaderd via social media, met name Facebook en Whatsapp. Uiteindelijk werd de vragenlijst ingevuld door 131 respondenten. 123 van deze 131 respondenten vulden de vragenlijst in tot en met de vragen die het construct 'bereidheid tot deelname aan slachtoffer dader bemiddeling' meetten en werden meegenomen in de analyse. De analyses die uitgevoerd werden aangaande de bereidheid om deel te nemen werden dus uitgevoerd met 123 respondenten. Van de 123 respondenten waren er 65 man (53%) en 57 vrouw (47%). Van de 123 respondenten gaven er 4 aan dat ze ooit gebruik maakten van slachtoffer- dader bemiddeling (3%), 50 hadden er wel eens van gehoord (41%) en 69 gaven aan dat ze nog nooit van slachtoffer- dader bemiddeling hadden gehoord (56%). Er is verder niet gevraagd naar andere achtergrondkenmerken zoals leeftijd, opleiding en burgerlijke staat.

Design

Er werd een experimenteel onderzoek uitgevoerd, waarin gebruik werd gemaakt van een 2 (afkeuring zelf: ja versus nee) x 2 (afkeuring omgeving: ja versus nee) tussen deelnemers design.

De afhankelijke variabele die werd gemeten is de bereidheid van de dader tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling.

Procedure

De deelnemers werden benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek via social media, met name Facebook en Whatsapp. Vervolgens kregen de deelnemers een link doorgestuurd naar het onderzoek, via Facebook of via de mail. In deze mail stond het verzoek deel te nemen aan dit onderzoek. Er werd benadrukt dat deelname volledig vrijwillig is en dat de verwerking van de gegevens volledig anoniem verliep. De deelnemers werd gevraagd de vragenlijst serieus en volledig te beantwoorden. Het onderzoek werd geprogrammeerd in het programma Qualtrics en zal de vorm van een vragenlijst hebben. In het begin kreeg iedere respondent dezelfde demografische vragen. Vervolgens werden de respondenten in één van de 4 condities onderverdeeld (zie design) en werden er vragen gesteld over de waargenomen afkeur door de dader zelf, waargenomen afkeur door de omgeving, mate waarin de respondent het scenario realistisch vond en de bereidheid tot deelnemen aan bemiddeling in dit scenario. Afhankelijk van het scenario moest de respondent zich inleven in een situatie waarin de omgeving de daad wel of niet afkeurde en waarin de dader zelf de daad wel of niet afkeurde. (zie design). De scenario's zijn beschikbaar als bijlage. Tot slot kreeg iedere respondent vragen over wat voor hem of haar redenen zouden zijn om al dan niet deel te nemen aan bemiddeling, gebaseerd op wat gevonden werd in literatuur (Umbreit, Coates en Vos, 2004) over dit onderwerp. De rede voor deelname werd genoemd en de respondent kon antwoorden met ja of nee.

Materialen

scenario

De deelnemers werd gevraagd zich in te leven in een daderrol. In het scenario fietste de dader terug vanuit de stad naar huis na een avond stappen, en schopte de dader een spiegel van een auto. De volgende dag stond er een agent aan de deur van de dader, met de mededeling dat de dader was betrapt en herkent door een buurtbewoner. De agent zegt dat er de eigenaar van de auto al op de hoogte is van de situatie, en er wordt slachtoffer- dader bemiddeling aangeboden. Deze bemiddeling is niet verplicht, maar vrijwillig. Deelnemers kregen, voordat ze een scenario toegewezen kregen, informatie over wat slachtoffer- dader bemiddeling precies is, zodat ze wisten waaraan ze eventueel zouden willen nemen nadat ze zich in het scenario hadden ingeleefd.

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

Onafhankelijke variabelen

De onafhankelijke variabelen in dit onderzoek zijn afkeur van de daad door de sociale omgeving en afkeur van de daad door de dader zelf.

Afkeur door de omgeving

Afkeur door de sociale omgeving werd gemanipuleerd door middel van de tekst 'je vrienden zeggen dat ze de daad afkeuren'. In de controle conditie, waarin de omgeving van de dader de daad niet afkeurt, reageerde de omgeving juist laconiek toen de dader vertelde wat hij had gedaan. Dit is gemanipuleerd door middel van de tekst 'het kan ze niet schelen'. De items die gebruikt werden om afkeur door de omgeving te meten zijn:

In welke mate heeft u het gevoel dat uw omgeving de daad afkeurt?

In welke mate heeft u het gevoel dat uw omgeving uw daad niet goedkeurt?

In welke mate heeft u het gevoel dat uw omgeving uw daad bekritiseert?

De participanten konden hierop antwoorden door middel van een likert schaal die liep van 1 tot en met 5. Deze werden omschreven als niet (1), nauwelijks (2), enigszins (3), behoorlijk (4) en enorm (5).

De items die uitspraken meenden te doen over afkeur door de omgeving werden samengevoegd tot een schaal. Vervolgens werd er een Cronbach's Alpha uitgevoerd om te kijken of deze items inderdaad hetzelfde construct metten. Uit deze analyse kwam $\alpha = .90$.

Afkeur door de dader zelf

De onafhankelijke variabele afkeur door de dader zelf werd gemanipuleerd door in de tekst duidelijk te laten merken dat de dader zijn eigen daad afkeurt wanneer hij hierover nadenkt. De dader schaamt zich voor wat hij heeft gedaan. Dit werd gedaan door middel van de tekst 'je schaamt je voor wat je hebt gedaan'. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat de dader geen stigmatiserende, maar reïntegratieve shaming ervaart. In de controle conditie, waarin de dader geen schaamte ervaart, keert de dader terug in zijn oude omgeving en kan hij zonder morele bezwaren zijn leven weer oppakken. Dit is gemanipuleerd door de tekst 'het kan je niet echt schelen'. De gebruikte items om afkeur door de dader zelf te meten waren:

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

In welke mate heeft u het gevoel dat u als dader zelf uw daad afkeurt?

In welke mate heeft u het idee dat u als dader zelf uw daad niet goedkeurt?

In welke mate heeft u het idee dat u zich als dader schaamt voor uw daad?

De participanten konden hierop antwoorden door middel van een likert schaal die liep van 1 tot en met 5. Deze werden omschreven als niet (1), nauwelijks (2), enigszins (3), behoorlijk (4) en enorm (5).

De items die uitspraken meenden te doen over afkeur door de dader zelf werden samengevoegd tot een schaal. Vervolgens werd er een Cronbach's Alpha uitgevoerd om te kijken of deze items inderdaad hetzelfde construct meetten. Uit deze analyse kwam $\alpha = .91$.

Er werd een factoranalyse uitgevoerd om na te gaan of er inderdaad twee componenten werden gemeten wanneer de items voor afkeur door de omgeving en afkeur door de dader werden samengevoegd. Dit werd gedaan door middel van een rotated component matrix. Er werden twee componenten gevonden met eigenwaardes van 2,54 en 2.50 en verklarende varianties van 42.30 en 41.61. De items voor afkeur door de omgeving en afkeur door de dader zelf meetten dus inderdaad wat ze meenden te meten.

Afhankelijke variabele

De afhankelijke variabele in dit onderzoek is de bereidheid van de dader om deel te nemen aan bemiddeld slachtoffer- dader contact. De items die gebruikt werden om de bereidheid tot deelname te meten waren:

In welke mate bent u in dit scenario bereid om in contact te komen met het slachtoffer?

In welke mate bent u in dit scenario bereid om het slachtoffer te ontmoeten?

In welke mate bent u in dit scenario bereid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling?

De participanten konden hierop antwoorden door middel van een likert schaal die liep van 1 tot en met 5. Deze werden omschreven als niet (1), nauwelijks (2), enigszins (3), behoorlijk (4) en enorm (5).

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

De factoranalyse toonde aan dat deze items inderdaad één onderliggend construct meten, de samengevoegde schaal had een Cronbach's alfa van $\alpha = 0.94$.

Overige variabelen

Ook de mate waarin de respondent zich in het scenario in kon leven, of het realisme, werd nagevraagd. Dit gebeurde door middel van de volgende items:

In welke mate heeft u het idee dat dit scenario makkelijk is om u in in te leven?

In welke mate heeft u het idee dat dit scenario realistisch is?

In welke mate heeft u het idee dat dit scenario in het echt zou kunnen voorkomen?

De participanten konden hierop antwoorden door middel van een likert schaal die liep van 1 tot en met 5. Deze werden omschreven als niet (1), nauwelijks (2), enigszins (3), behoorlijk (4) en enorm (5).

De factoranalyse toonde aan dat deze items inderdaad één construct meten, wanneer deze items tot een schaal werden samengevoegd had deze een Cronbach's alfa van $\alpha = 0.81$.

Ook is er gevraagd wat voor de respondenten redenen zouden zijn om deel te willen nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Ze konden aangeven of ze vooral deel zouden nemen oom hun imago in de ogen van hun vrienden te herstellen, of juist om het imago dat ze van zichzelf hebben te herstellen. Daarnaast werd er gevraagd of ze deel zouden willen nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling om het slachtoffer te compenseren, berouw te tonen of om verantwoordelijkheid te nemen voor hun daad.

Manipulatie checks

Om in beeld te brengen of de manipulatie voor afkeur door de omgeving was geslaagd, werd een variantie- analyse uitgevoerd met afkeur omgeving en afkeur zelf als onafhankelijke variabele en gerapporteerde afkeur omgeving als afhankelijke variabele. Deze analyse liet een significant hoofdeffect zien van afkeur door de omgeving, $F(1,123) = 20,65$; $p = .00$. Zoals verwacht rapporteerden deelnemers een sterkere afkeur door de omgeving in de afkeur omgeving conditie ($M = 3.88$; $SD = .74$), dan in de conditie zonder afkeur door de omgeving ($M = 2.92$; $SD = 1.30$). Het hoofdeffect van afkeur door de dader zelf en het interactie- effect tussen beide variabelen waren niet significant.

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

Hetzelfde is gedaan voor afkeur door de dader zelf. Om in beeld te brengen of deze manipulatie was geslaagd, werd een variantie- analyse uitgevoerd met afkeur omgeving en afkeur zelf als onafhankelijke variabelen en gerapporteerde afkeur zelf als afhankelijke variabele. Deze analyse liet een significant hoofdeffect zien van afkeur door de dader zelf, $F(1,123)= 55.33$; $p=.00$. Zoals verwacht rapporteerden deelnemers een sterkere afkeur door de dader zelf in de afkeur zelf conditie ($M= 4.15$; $SD= .67$), dan in de conditie zonder afkeur door de omgeving ($M= 2.79$; $SD= 1.17$). Het hoofdeffect van afkeur door de omgeving en het interactie- effect tussen beide variabelen waren niet significant.

Resultaten

Om de hypothesen te toetsen is er een two way ANOVA uitgevoerd met de onafhankelijke variabelen afkeur door de dader zelf en afkeur door de omgeving op de afhankelijke variabele bereidheid deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling.

Hypothese 1

De analyse toonde een significant hoofdeffect van afkeur door de dader zelf op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling $<F(1,123)=23.24$; $p<.001$. Hypothese 1 wordt dus bevestigd, daders zijn inderdaad geneigd eerder deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling in de afkeur zelf conditie ($M= 3.63$; $SD= .13$) dan deelnemers in de conditie waarin geen afkeur door de dader zelf is ($M= 2.72$; $SD= .16$).

Hypothese 2

De analyse toonde echter geen significant hoofdeffect voor afkeur door de omgeving van de dader op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling $<F(1,123)=.27$; $p=.61$. Deelnemers waren niet eerder geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling in de afkeur omgeving conditie ($M= 3.23$; $SD= .13$) dan wanneer er geen afkeur door de omgeving plaatsvond ($M= 3.13$; $SD= .13$). Hypothese 2 wordt dus verworpen, daders zijn niet per se geneigd eerder deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer hun omgeving de daad afkeurt.

Hypothese 3

Er werd geen significante interactie tussen afkeur door de dader zelf en afkeur door de omgeving van de dader gevonden ($F(1,123)=.42$; $p=.52$). Daders waren niet eerder geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer zowel de dader zelf als de omgeving de daad afkeurden ($M= 3.63$; $SD= .84$), dan wanneer zowel de omgeving als de dader zelf de daad níet afkeurden ($M= 2.72$; $SD= 1.05$). Hypothese 3 wordt dus verworpen.

Motieven

Ook is onderzocht wat motieven zijn voor daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. In het scenario waar enkel de afkeur door de omgeving is gemanipuleerd, zou men verwachten dat de rede ‘om het imago dat je vrienden van je hebben te verbeteren’ vaker voorkomt dan in een scenario waar de afkeur door de omgeving niet gemanipuleerd is. In de situatie waarin de afkeur door de omgeving aanwezig is, geeft 59,3% van de respondenten aan deel te willen aan slachtoffer- dader bemiddeling om het imago dat hun vrienden van hun hebben te willen verbeteren. Dit tegenover 46,2% in een situatie waarin geen afkeur door de omgeving aanwezig is.

Daarnaast wordt verwacht dat in het scenario waarin afkeur door de dader zelf is gemanipuleerd, de rede ‘om het imago dat je van jezelf hebt te verbeteren’ vaker voor zal komen dan in een situatie waarin geen afkeur door de dader zelf voorkomt. 80% van de respondenten in de conditie waarin afkeur door de dader zelf is gemanipuleerd, zou deel nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling om het imago dat ze van zichzelf hebben te verbeteren, tegenover 73,1% in de condities waarin afkeur door de dader niet is gemanipuleerd. Bij afkeur zelf is het verschil dus niet heel groot, bij afkeur door de omgeving is het al groter. Op basis van deze resultaten kunnen niet direct conclusies worden getrokken, vanwege de geringe verschillen en omdat het sociale wetenschap betreft. Ook de overige redenen om deel te nemen werden teruggevonden in dit onderzoek. 93,2% zou deelnemen om verantwoordelijkheid te nemen, 89,3% zou deelnemen berouw te tonen, 85,4% zou deelnemen om het slachtoffer voor de daad te compenseren, 74,8% om je imago dat je van jezelf hebt te herstellen en 49,5% zou deelnemen om het imago dat je omgeving van je heeft te herstellen.

Discussie

conclusie

Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken welke factoren een rol spelen bij de beslissing van daders van misdaden om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Hierbij werd vooral gekeken naar de afkeur van de dader zelf ten opzichte van de misdaad en naar de afkeur door de omgeving van de dader ten opzichte van de misdaad, als factoren om deel te nemen aan deze bemiddeling. Verwacht werd dat deze factoren zouden leiden tot een sterkere neiging om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Participanten die zich inleefden in daderrollen, waren inderdaad sterker geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer zij zelf als dader hun daad afkeurden. De participanten waren echter niet sterker geneigd deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling wanneer hun omgeving de daad afkeurden, of wanneer zowel zij als dader zelf én hun omgeving de daad afkeurden.

Dit komt gedeeltelijk overeen met de literatuur over dit onderwerp. Er werd verwacht dat afkeur door de dader zelf zou leiden tot een sterkere neiging om deel te nemen aan bemiddeling, aangezien onderzoek van Fellegi uit 2008 aantoonde dat schaamte een emotie is die kan leiden tot een sterkere neiging om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Het is hierbij echter belangrijk dat de schaamte goed kan worden verwerkt door de dader en dat de dader zichzelf er niet door gaat veroordelen als een slecht persoon, enkel vanwege één slechte daad. Dan leidt het namelijk volgens Braithwaite (1998) tot sociale terugtrekking en agressie, wat juist contra-productief is voor de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling. Daarom is de manipulatie in het scenario voor 'afkeur zelf' zo verwoord (je schaamt je voor wat je hebt gedaan) dat de daad los wordt gezien van de persoon. De daad is slecht, maar dat betekent niet dat de persoon ook slecht is. Deze vorm van schaamte, reïntegratieve shaming, leidt volgens Fellegi tot een sterkere neiging om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Dit kwam in dit onderzoek ook naar voren.

Op basis van de sociale bindingen theorie van Herschi uit 1961 werd verwacht dat afkeur door de omgeving van de daad zou leiden tot een sterkere neiging om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Deze theorie stelt namelijk dat mensen minder crimineel gedrag zouden vertonen wanneer hun omgeving dit afkeurt, om zo de sociale bindingen tussen henzelf en de omgeving te herstellen of in stand te houden. Generaliserend naar slachtoffer- dader bemiddeling zou men dus kunnen verwachten dat wanneer de omgeving van een dader de daad afkeurt, de dader deel zou nemen aan bemiddeling om de sociale bindingen met hun omgeving niet verder te beschadigen. Uit dit onderzoek is dat echter niet

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

naar voren gekomen. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat het onderzoek van Hirschi verouderd is, dit komt immers uit 1961. Het zou kunnen dat de tijden zijn veranderd en dat men zich tegenwoordig minder aantrekt van wat zijn omgeving vindt dan vroeger. Dit biedt mogelijkheden tot vervolgonderzoek, zo zou onderzocht kunnen worden of de invloed die iemands omgeving uitoefent op die persoon nog wel zo groot is als deze vroeger was.

Ook werd verwacht dat wanneer zowel de omgeving als de dader zelf de daad afkeurt, de neiging tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling het grootst zou zijn. Deze aanname is gebaseerd op onderzoek van Fellegi uit 2008, die stelde dat de houding van de omgeving door de dader ten opzichte van de daad, invloed uitoefent op het moreel redeneren van de dader. Een afkeurende houding van de omgeving zou zo leiden tot een afkeurende houding van de dader. Deze aanname dat de afkeurende houding van de omgeving de afkeurende houding van de dader versterkt, is niet gebleken uit dit onderzoek. De neiging tot deelname was niet groter dan wanneer zowel de dader als de omgeving de daad níet afkeurden. Een mogelijke oorzaak hiervoor zou kunnen zijn dat het onderzoek naar moreel redeneren door Fellegi wellicht niet te generaliseren is naar de bereidheid van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Ook hier zijn mogelijkheden tot vervolgonderzoek, op welke manier beïnvloedt de omgeving van de dader het denken van de dader en zijn bereidheid tot deelname aan bemiddeling? En, zoals eerder benoemd, is deze invloed nog wel zo sterk als die in eerder, wellicht verouderd, onderzoek werd gevonden?

Ook is in dit onderzoek gekeken naar motieven van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Volgens onderzoek uitgevoerd door Umbreit, Coates & Vos (2004) verschillende redenen voor daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Zo kan het slachtoffer worden gecompenseerd, de dader kan verantwoordelijkheid nemen voor zijn daad, de dader kan zijn imago in zijn eigen ogen herstellen of zijn imago in de ogen van zijn vrienden herstellen, de dader kan berouw tonen en de dader kan de gevolgen van zijn daad overzien. Deze redenen werden allemaal teruggevonden in dit onderzoek en dit komt dus overeen met het onderzoek van Umbreit, Coates en Vos. Daarnaast werd verwacht dat mensen eerder deel zouden nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling om het imago dat hun vrienden van ze hebben te verbeteren, wanneer er afkeur door de omgeving plaatsvond en dat ze eerder deel zouden aan slachtoffer- dader bemiddeling om het imago dat ze van zichzelf hebben te verbeteren, wanneer afkeur door de dader zelf werd gemanipuleerd. Dit werd in dit onderzoek inderdaad teruggevonden. Deze resultaten zijn echter enkel indicatief en kunnen niet als hard bewijs worden gezien.

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

Sterke punten

Wat dit onderzoek uniek en waardevol maakt, is dat er al veel onderzoek is gedaan naar de effecten van dader- slachtoffer bemiddeling na een misdrijf, maar er is nog maar weinig bekend over de beweegredenen van mensen om deel te nemen slachtoffer- dader bemiddeling. Wanneer we inzicht krijgen in de motieven van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, kan deze bemiddeling gericht worden aangeboden waardoor er wellicht meer mensen gebruik van zouden willen maken.

Ook is de vragenlijst die speciaal voor dit onderzoek is samengesteld, zeer betrouwbaar en valide gebleken. Dit komt de geloofwaardigheid van het onderzoek ten goede.

Zwakke punten

De respondenten de vragenlijst in verschillende omgevingen afgenomen. Deze omgevingen kunnen afleidend zijn geweest, wat de resultaten beïnvloedt. Gezien het aantal missende waardes zijn een aantal respondenten de vragenlijst gestart zonder hem af te maken, wat aan de omgeving te wijten zou kunnen zijn. Wanneer de vragenlijst in een gecontroleerde omgeving wordt afgenomen kunnen missende waardes worden voorkomen

Suggesties vervolgonderzoek

Eerder onderzoek door Hirschi uit 1961 stelde dat iemands sociale bindingen met de omgeving ertoe zouden moeten leiden dat iemand minder crimineel gedrag vertoont, omdat de persoon de bindingen met zijn omgevingen niet wil verbreken of verzwakken. In dit onderzoek werd er echter geen verband gevonden tussen ervaren afkeur door de omgeving en bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling. Wellicht is het onderzoek door van Hirschi verouderd, en kan er onderzoek worden gedaan naar hoe de sociale bindingen met de omgeving in de huidige tijd van belang zijn bij de keuze van mensen om minder crimineel gedrag te vertonen, en in het verlengde daarvan, om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling om zo de bindingen met hun omgeving te versterken of niet nog meer te laten verzwakken.

Onderzoek van Fellegi uit 2008 stelt daarnaast dat de omgeving van een persoon van invloed is op zijn moreel redeneren. Dit onderzoek bleek wellicht niet te generaliseren naar de bereidheid van daders om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Er zou verder onderzoek kunnen worden gedaan naar hoe de omgeving het moreel redeneren dan precies beïnvloedt, en hoe dit moreel redeneren zich verhoudt tot de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling. Het is belangrijk om onderzoek te blijven doen naar de

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders beweegredenen van daders en slachtoffers om deel te nemen aan slachtoffer- dader bemiddeling, zodat deze bemiddeling gericht kan worden aangeboden en zo veel mogelijk mensen hiermee in aanraking komen en de positieve gevolgen ervan kunnen ervaren!

Literatuurlijst

Agnew, R. (1991). The Interactive Effects of Peer Variables on Delinquency. *Criminology*,(29), 1, p 47- 72.

Bazemore, G., & Schiff, M. (2001). *Restorative community justice: Repairing harm and transforming communities*. Cincinnati, OH: Anderson

Braithwaite, J. (1998). Restorative justice. In M. Tonry (Ed.), *The handbook of crime and punishment* (pp. 323-344). New York: Oxford University Press.

Coates, R., Gehm, J., "An Empirical Assessment." In M. Wright and B. Galaway (eds.), *Mediation and Criminal Justice*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1989.

de Cuyper, R., Weerman, F., Ruiters, S. (2009). De Co- evolutie van Vriendschapsrelaties en Delinquent Gedrag Onder Nederlandse Jongeren. *Mens en Maatschappij*, (84), 3, p 300- 328.

Fellegi (2008). De impact van herstelrecht verklaard. De wisselwerking tussen moraliteit, neutralisatie, schaamte en sociale bindingen. *Tijdschrift voor herstelrecht*, (8), 3, 37.

Haynie, D.L. (2002). Friendship Networks and Delinquency: The Relative Nature of Peer Delinquency. *Journal of Quantitative Criminology*, (2), 18, 99-134.

Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.

Lanier, M.M. & Henry, S. (2004). *Essential Criminology* (second ed.). Boulder: Westview Press.

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

Sampson, R. & J. Laub (1993). *Crime in the Making: Pathways and Turning Points Through Life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Schalkwijk, F (2003). Schaamte: de emotie bij negatieve zelfevaluatie. *Tijdschrift voor psychoanalyse*, (4), 208-221.

Tangney, J.P., Dearing, R.L. (2002). *Shame and guilt*. New York: Guilford press.

Umbreit et al. (2001). Juvenile Victim Offender Mediation in Six Oregon Counties. *Center for Restorative Justice & Peacemaking*. University of Minnesota.

Umbreit, Coates & Vos (2004). Victim- Offender Mediation: Three Decades of Practice and Research. *Conflict Resolution Quarterly*, (22), 1- 2, p 279.

Bijlagen

Conditie 1

Afkeuring door de dader en door omgeving

Na afloop van een avond stappen fiets je vanuit de stad terug naar huis. Je komt langs een geparkeerde auto en schopt de zijspiegel van de auto eraf. Hierna fiets je door naar huis. De volgende dag denk je terug aan deze gebeurtenis en je schaamt je voor wat je gedaan hebt. Je verteld het verhaal aan je vrienden met wie je die avond was wezen stappen. Je vrienden zeggen dat ze de daad afkeuren. Later die dag wordt er aangebeld en staat de politie voor de deur. Ze zeggen dat je bent herkent door een van de mensen die in de straat wonen waar de auto stond. De eigenaar van de auto is al op de hoogte van de situatie en zou graag in contact met komen in de vorm van een bemiddeling onder begeleiding van een bemiddelaar. Het deelnemen aan deze bemiddeling is volledig vrijwillig en dus niet verplicht. Ben je bereid deel te nemen aan het bemiddelde slachtoffer- dader contact?

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

Conditie 2

Geen afkeuring door de dader, wel afkeuring door de omgeving

Na afloop van een avond stappen fiets je vanuit de stad terug naar huis. Je komt langs een geparkeerde auto en schopt de zijspiegel van de auto eraf. Hierna fiets je door naar huis. De volgende dag denk je terug aan deze gebeurtenis, en het kan je niet echt schelen. Je verteld het verhaal aan je vrienden met wie je die avond was wezen stappen. Je vrienden zeggen dat ze de daad afkeuren. Later die dag wordt er aangebeld en staat de politie voor de deur. Ze zeggen dat je bent herkent door een van de mensen die in de straat wonen waar de auto stond. De eigenaar van de auto is al op de hoogte van de situatie en zou graag in contact met komen in de vorm van een bemiddeling onder begeleiding van een bemiddelaar. Het deelnemen aan deze bemiddeling is volledig vrijwillig en dus niet verplicht.

Ben je bereid deel te nemen aan het bemiddelde slachtoffer- dader contact?

Conditie 3

Wel afkeuring door de dader, geen afkeuring door de omgeving

Na afloop van een avond stappen fiets je vanuit de stad terug naar huis. Je komt langs een geparkeerde auto en schopt de zijspiegel van de auto eraf. Hierna fiets je door naar huis. De volgende dag denk je terug aan deze gebeurtenis en je schaamt je voor wat je gedaan hebt. Je verteld het verhaal aan je vrienden met wie je die avond was wezen stappen. Je vrienden keuren de daad niet af, het kan ze niet schelen. Later die dag wordt er aangebeld en staat de politie voor de deur. Ze zeggen dat je bent herkent door een van de mensen die in de straat wonen waar de auto stond. De eigenaar van de auto is al op de hoogte van de situatie en zou graag in contact met komen in de vorm van een bemiddeling onder begeleiding van een bemiddelaar. Het deelnemen aan deze bemiddeling is volledig vrijwillig en dus niet verplicht.

Ben je bereid deel te nemen aan het bemiddelde slachtoffer- dader contact?

Conditie 4

Geen afkeuring door dader, geen afkeuring door omgeving

Na afloop van een avond stappen fiets je vanuit de stad terug naar huis. Je komt langs een geparkeerde auto en schopt de zijspiegel van de auto eraf. Hierna fiets je door naar huis. De volgende dag denk je terug aan deze gebeurtenis, en het kan je niet echt schelen. Je verteld het

De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer- dader bemiddeling bij daders

verhaal aan je vrienden met wie je die avond was wezen stappen. Je vrienden keuren de daad niet af, het kan ze niet schelen. Later die dag wordt er aangebeld en staat de politie voor de deur. Ze zeggen dat je bent herkent door een van de mensen die in de straat wonen waar de auto stond. De eigenaar van de auto is al op de hoogte van de situatie en zou graag in contact met komen in de vorm van een bemiddeling onder begeleiding van een bemiddelaar. Het deelnemen aan deze bemiddeling is volledig vrijwillig en dus niet verplicht.

Ben je bereid deel te nemen aan het bemiddelde slachtoffer- dader contact?